

**DOLNY
ŚLĄSK**

CLIMATIC TOWN

**możliwości działań samorządów w zakresie
zwiększania efektywności energetycznej
obiektów użyteczności publicznej**

18.05.2017

Projekt „CLIMATIC TOWN – Energetyczna Rewitalizacja Miast” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020

**DOLNY
ŚLĄSK**

Cześć 2

**Możliwości inwestycji rewitalizacyjnych w obiektach
użyteczności publicznej i przykłady dobrych praktyk**

USTAWA O REWITALIZACJI z dnia 9 października 2015 r.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

między innymi mieszkańcy obszaru
rewitalizacji oraz jednostki samorządu
terytorialnego

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne.

Inwestycje rewitalizacyjne z uwzględnieniem efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej

1. Termomodernizacja pełna lub częściowa budynków wraz z robotami pomocniczymi obejmująca: ocieplenie przegród zewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana źródła ciepła wraz z modernizacją instalacji, remont wnętrza budynku, zagospodarowanie terenu zewnętrznego

Efekt: ograniczenie zużycia energii na ogrzewanie i ciepłą wodę użytkową, ograniczenie kosztów zakupu energii, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych

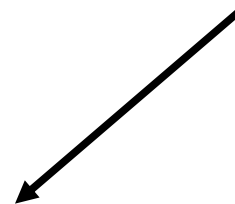
Inwestycje rewitalizacyjne z uwzględnieniem efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej

2. wymiana oświetlenia wewnętrznego lub zewnętrznego wraz z modernizacją instalacji elektryczne

Efekt: ograniczenie zużycia energii elektrycznej, ograniczenie kosztów zakupu energii

3. Budowa oświetlenia w technologii LED

Efekt: spełnienie wymogu wykonania instalacji efektywnej energetycznie zgodnie z Ustawą o Efektywności energetycznej

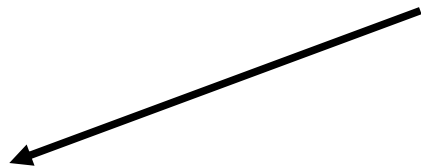
Inwestycje rewitalizacyjne z uwzględnieniem efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej

4. **montaż** pomp ciepła i kolektorów słonecznych do mocy 300 kW wraz z instalacją, montaż instalacji fotowoltaicznych lub wiatrowych do mocy 40 kW lub montaż mikrokogeneracji

Efekt: wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii, ograniczenie kosztów zakupu energii

5. **modernizacji** systemu wentylacji, wymiana urządzeń chłodniczych i grzewczych

Efekt: ograniczenie zużycia energii na ogrzanie powietrza, poprawa komfortu, zwiększenie sprawności instalacji

**DOLNY
ŚLĄSK**

Inwestycje rewitalizacyjne z uwzględnieniem efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej

6. instalacja systemu monitoringu i zarządzania energią (BMS)

- określenie parametrów pracy urządzeń takich jak np. czas pracy, pobór mocy, wydajność, awaryjność, aktualny stan (włączony/wyłączony)
- zarządzanie w oparciu o stosowne pomiary, układem ogrzewania, wentylacji oraz klimatyzacji. Pozwala to m.in. na uniknięcie sytuacji, w których urządzenia grzewcze i chłodzące działają równocześnie. System w przypadku zarejestrowania zbyt wysokiej albo zbyt niskiej temperatury w pomieszczeniu dostosuje ją do wcześniej ustalonej przez użytkownika. BMS rozpocznie swoją interwencję tylko wtedy, gdy ktoś będzie się znajdował w danym pomieszczeniu.
- zarządzanie instalacją oświetleniową wewnątrz i budynku w oparciu o indywidualne ustawienia, pomiary natężenia światła, czujniki czasowe, czujniki ruchu. Daje także możliwość zarządzania scenami świetlnym

Instalacja BMS zawsze przyczynia się do zwiększenia efektywności energetycznej

Inwestycje rewitalizacyjne z uwzględnieniem efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej

wzniesienie budynku niskoenergetycznego (o zapotrzebowaniu rocznym na energię do ogrzewania 30-60 kWh/m²) lub budynku pasywnego (o zapotrzebowaniu rocznym na energię użytkową do 15 kWh/m²)

Wymogi dla budynku pasywnego:

Kryterium	Wartość
Zapotrzebowanie mocy cieplnej	$Q_{co} < 10 \text{ W/m}^2$
Średnia wartość współczynnika przenikania ciepła obudowy	$U < 0,15 \text{ W/m}^2\text{K}$
Średnia wartość współczynnika przenikania ciepła stolarki okiennej	$U_w < 0,8 \text{ W/m}^2\text{K}$
Współczynnik przepuszczalności energii promieniowania słonecznego	$g_c > 50\%$
Szczelność powietrzna budynku	$n_{50} < 0,6 \text{ h}^{-1}$
Liniowy współczynnik przenikania ciepła mostka cieplnego	$\Psi < 0,01 \text{ W/m}$

**DOLNY
ŚLĄSK**

Inwestycje rewitalizacyjne z uwzględnieniem efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej

Podana lista inwestycji rewitalizacyjnych ma charakter otwarty tzn. możliwe jest uzyskanie dokumentacji technicznej również na inne działania, pod warunkiem uwzględnienia efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej.

Możliwe są inne inwestycje rewitalizacyjne, przy czym warunkiem koniecznym jest zwiększenie efektywności energetycznej w stosunku do stanu istniejącego lub podobnej inwestycji przeprowadzonej przy użyciu prawnie dozwolonych minimalnych rozwiązań standardowych

Inwestycje rewitalizacyjne z uwzględnieniem efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej

„Podpowiedzi” działań zwiększających efektywność energetyczną znajdują się również w Ustawie o Efektywności Energetycznej i Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetyczne. Może to być np.:

- modernizacja sieci ciepłowniczej w celu poprawy izolacji cieplnej rurociągu i armatury przesyłowej, zmiany trasy rurociągu w celu zmniejszenia jego długości lub likwidacji jego zbędnych odcinków lub zamiany rurociągów napowietrznych na podziemne preizolowane
- modernizacja lub wymiana napędów: wymiana silników niedociążonych na silniki o niższej mocy, ograniczenia biegu jałowego silników, wprowadzenie regulacji prędkości obrotowej silników. Np w dźwigach, systemach pompowych itp.
- pomiary wielkości i analizy miejsc usytuowania urządzeń kompensacji mocy biernej w celu wyeliminowania jej zbędnych przepływów, analiza pomiarów obciążeń transformatorów np. w celu ich wymiany

**DOLNY
ŚLĄSK**

Usprawnienia termomodernizacyjne powinny być: uzasadnione technicznie i ekonomicznie

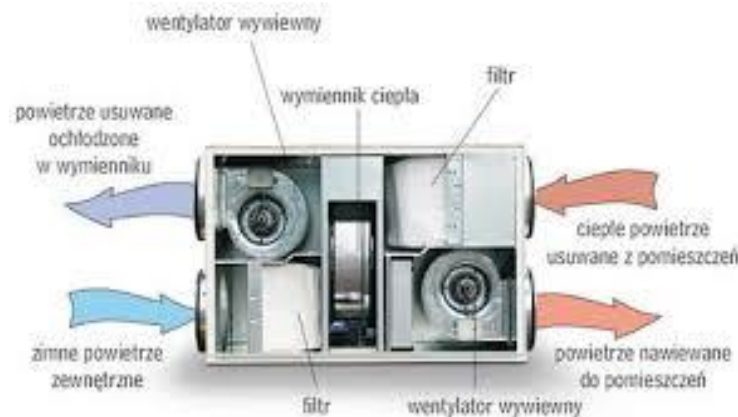
Nieuzasadnione ekonomicznie może być np. stosowanie kolektorów słonecznych termicznych w budynkach o minimalnym zapotrzebowaniu na ciepłą wodę użytkową lub użytkowanych okresowo (szkoła). Konieczność wykonania instalacji centralnej c.w.u. może np. spowodować wzrost zapotrzebowania na energię której nie pokryją zyski słoneczne.

Niektóre działania mogą prowadzić do wzrostu zapotrzebowania na energię - dlatego ważny jest bilans całościowy

Przystosowanie niektórych budynków do nowej funkcji oraz konieczność zapewnienia komfortu użytkowania może skutkować np. zaprojektowaniem wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej oraz chłodzenia.

W tym wypadku wzrost zapotrzebowania na energię na cele chłodzenia powinien być kompensowany większym ograniczeniem strat ciepła, poprawą sprawności czy też wykorzystaniem OZE – kolektory PV

Niektóre działania mogą prowadzić do wzrostu kosztów zakupu energii dlatego ważny jest bilans całościowy również ekonomiczny

Zmiana nośnika energii np. z kotłowni węglowej na kotłownię gazową lub podłączenie do sieci ciepłej może powodować wzrost kosztów zakupu energii.

Cena za 1 GJ ciepła:

węgiel – ok 32 zł, gaz – ok 60 zł ciepło sieciowe np. 45 zł

W tym wypadku wzrost kosztów zakupu powinien wiązać się ze zmniejszeniem zapotrzebowania na energię co najmniej o tyle, żeby nie powodować wzrostu kosztów eksploatacji.

**DOLNY
ŚLĄSK**

Studium przypadku: Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej

Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze – budynek z roku 1960. Od czasu powstania nie wykonano istotnej termomodernizacji budynku nie licząc docieplenia części poddasza oraz wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.

Powierzchnia:
1612 m²

Kubatura:
8545 m³

Studium przypadku: Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej

W ramach termomodernizacji wykonano następujące prace:

- docieplenie elewacji
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej
- docieplenie dachu skośnego
- modernizację instalacji c.o w tym wymianę grzejników i montaż zaworów termostatycznych

Ściany docieplono styropianem 12 cm, dach wełną mineralną 20 cm.

Efektywność energetyczna modernizacji wyniosła 65%. Na zadanie uzyskano dofinansowanie z środków WFOŚiGW

Efekt dodatkowy: znaczna poprawa estetyki obiektu oraz ograniczenie emisji spalin z kotłowni gazowej

**DOLNY
ŚLĄSK**

Interreg
Polska-Saksonia
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Studium przypadku: Termomodernizacja budynku biurowego

Budynek powstał ok 1988 r. Należał do fabryki Linke-Hofman (później PAFAWAG). Budynek pełnił funkcje biurowe, handlowe, następnie dydaktyczne (należał do Dolnośląskiej Szkoły Wyższej). Przez pewien czas nieużywany został odkupiony przez firmę z branży budowlanej.

Powierzchnia: 334 m² Kubatura: 2428 m³

Studium przypadku: Termomodernizacja budynku biurowego

W ramach modernizacji wykonano następujące prace:

- docieplenie elewacji
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej
- docieplenie dachu skośnego ze zmianą konstrukcji
- modernizację instalacji c.o w tym montaż kotłowni gazowej i pompy ciepła
- wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej z chłodzeniem
- montaż kolektorów fotowoltaicznych
- montaż oświetlenia LED

Efektywność energetyczna modernizacji z uwzględnieniem wszystkich potrzeb wyniosła 77%. Na zadanie uzyskano dofinansowanie z środków RPO

Studium przypadku: Rewitalizacja i termomodernizacja kina

W 1928 roku w Gliwicach (wówczas niemieckich) otworzono „Union-Theater Lichtspiele Gleiwitz” czyli kino. Obiekt przetrwał wojnę w niezłym stanie i już jako kino „Bajka” służył mieszkańcom miasta aż do lat 90 tych XX wieku. Niestety przegrało z konkurencją multipleksów.

Powierzchnia:
1481 m²

Kubatura:
11 613 m³

**DOLNY
ŚLĄSK**

Studium przypadku: Rewitalizacja i termomodernizacja kina

W 2006 roku obiekt kupiło miasto Gliwice. Ponieważ stan techniczny kina odbiegał znacząco od norm budowlanych i standardów bezpieczeństwa konieczna stała się kompleksowa modernizacja kina na którą wydano ok 9,5 miliona zł

Wykonano następujące prace:
zmiany konstrukcyjne i wymianę dachu
remont i termomodernizację elewacji
osuszenie murów, wymianę elementów konstrukcji
zainstalowano centralę wentylacyjno-klimatyzacyjną
modernizację kotłowni i wymianę wszystkich instalacji

Ściany docieplono styropianem 12 cm, dach pianką PIR ok 20 cm.

Studium przypadku: Rewitalizacja i termomodernizacja kina

Po modernizacji uzyskano następujące wartości zużycia energii końcowej w kWh/m² rok:

ogrzewanie i wentylacja – 102,12

ciepła woda – 0,26

urządzenia pomocnicze – 4,20

chłodzenie – 17,00

oświetlenie – 37,5

Efektywność energetyczna modernizacji to ok 40% mniej zużycia energii dla stanu pierwotnego.

„Efekty dodatkowe”: działające kino studyjne, odnowiony i estetyczny budynek w centrum miasta.